

NAJAARSTREK BIJ BLOEMENDAAL AAN ZEE IN 1985.

1. Inleiding.

Dat er elk jaar weer geteld wordt heeft een aantal redenen. Ten eerste blijft het gewoon fascinerend om weer duizenden vogels in vele tientallen soorten te zien langstrekken. Er zijn mensen die hier al 33 jaar lang tellen. Daarnaast voegen zich elk jaar weer nieuwe leden bij de groeiende groep trekfanaten. Er is echter ook een wat meer diepgaande reden om vogeltrek te registreren. Om een beeld te kunnen krijgen van de vogeltrek over Nederland in ruimte en tijd, worden er sinds 1981 door de Landelijke Werkgroep Vogeltek Tellers (LWVT) tweewekelijks simultaantellingen georganiseerd, waaraan een groot aantal telposten in het land meedoen. Jaarlijks publiceert de LWVT de resultaten van deze simultaantellingen.

Omdat de gegevens zoals de Vogelwerkgroep Haarlem die verzamelt bij Bloemendaal aan Zee, o.a. tijdens de simultaantellingen, doorgegeven worden aan de LWVT, levert zij een bijdrage aan de totstandkoming van een beeld van de vogeltrek over Nederland.

Het doel van dit verslag van de najaarstrek in 1985 is feitelijk niet meer dan het informeren van de leden. Degenen die het afgelopen najaar geteld hebben kunnen erin terugvinden wat ze gezien en gemist hebben, terwijl leden die nog nooit vogeltrek hebben waargenomen wellicht naar aanleiding van dit verslag er voor geïnteresseerd raken.

Een meer uitgebreide bewerking van telgegevens dan in dit verslag (maar dan over 1984) kan men vinden in: Najaarstrek bij Bloemendaal aan Zee in 1984, Cottaar et.al 1985.

Overigens zal er vanaf het komend najaar (1986) het een en ander veranderen in de organisatie en de lokatie van het trek tellen. Meer hierover vindt U in een artikel elders in deze Fitis. Wel zal in dit verslag, aan de hand van de resultaten over 1985, beargumenteerd worden waarom overgegaan wordt tot deze veranderingen.

2. Telpost.

Zoals gebruikelijk werd er geteld op de noordelijke boulevard van Zandvoort, vlak bij Bloemendaal aan Zee. Een hoog duintje op het voetpad biedt uitzicht over zowel de zee als het duin. In het algemeen worden dan ook zowel land-als zee-trek bijgehouden vanaf deze post. Met name op dagen met veel wind, maar ook onder 'normale' weersomstandigheden, wordt er tevens geteld vanaf de Reddingsbrigade te Bloemendaal aan Zee, een paar honderd meter noordelijk van de 'land-trek' telpost.

Door het tellen op twee verschillende posten ontstonden er problemen met het uitwerken van de telgegevens: soms betroffen tellingen alleen zeetrek, dan weer alleen landtrek en vaak zowel land-als zeetrek. Dit is een belangrijke reden geweest om vanaf 1986 land-en zeetrek van elkaar los te gaan koppelen. De zeetrek zal voortaan apart worden geregistreerd vanaf de Reddingsbrigade. De oude landtrek-telpost op de boulevard had behalve voordelen (goed uitzicht

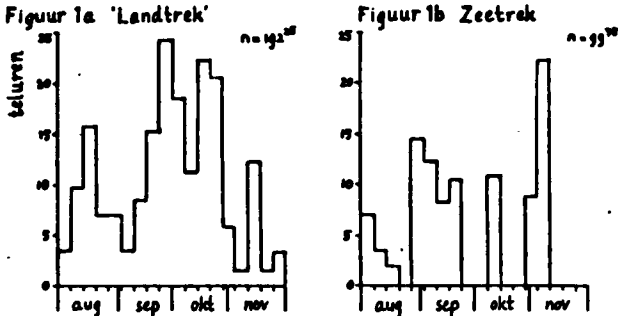
en makkelijke bereikbaarheid) echter ook belangrijke nadelen: geluidsoverlast vanaf de boulevard en soms vanaf het circuit en de matige ligging ten opzicht van de stand van de zon (meestal werden de vogels tegen het licht in gezien). Daarom is besloten de landtrektelpost te verplaatsen (zie elders in dit nummer).

3. Waarnemingsperiode.

In de periode 1 augustus- 1 december 1985 is op 75 verschillende dagen geteld waarbij het aantal teluren uitkwam op 292. Dit is veel wanneer we dit vergelijken met het aantal teluren over de afgelopen vier jaar:

103½ uur, 150 uur, 116 uur en 192 uur.

Met het oog op de vergelijkbaarheid van gegevens is het verstandig deze 292 te uren te splitsen in uren zeetrek (99 uur 45 min.) en uren landtrek (vaak dus land-en zeetrek) 192 uur 15 min.

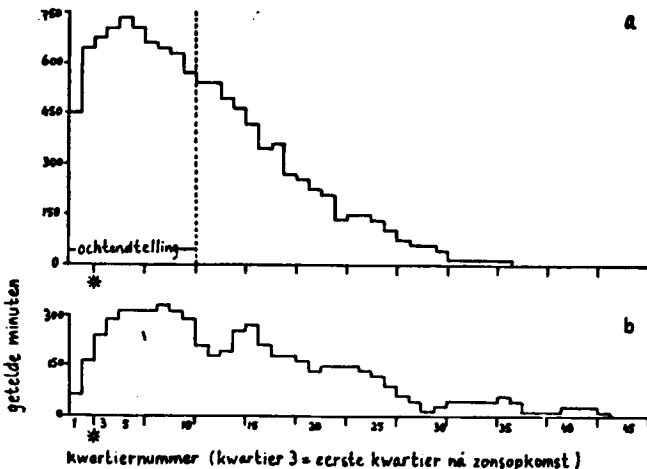

Figuur 1 geeft een beeld van de spreiding van de tellingen in de loop van het seizoen. We zien dat de zeetrek zeer onregelmatig geteld werd (fig.1b), meest in perioden met veel wind, maar ook dat er grote pieken en dalen zijn te constateren bij de landtrektellingen (fig.1a).

Voor een goede vergelijkbaarheid van telgegevens zou het beter zijn wanneer de tellingen meer gelijkmatig over het seizoen verspreid zouden zijn.

Uit de telintensiteit in de loop van de dag blijkt (fig.2a) dat er het meest

Figuur 2 Telintensiteit over de dag

geteld wordt tijdens de landtrektellingen vanaf $\frac{1}{2}$ uur voor zonopkomst tot 2 uur erna. Deze periode in de LWVT-terminologie de vroege ochtendtelling, is belangrijk omdat de gegevens uit deze periode goed gebruikt kunnen worden in landelijk verband. Wanneer op onze telpost wat vroeger begonnen en wat langer doorgeteld zou worden dan zou het aantal complete 'vroege ochtendtellingen' (in 1985 ca. 30) makkelijk opgevoerd kunnen worden.

De zeetrekellingen vinden veel meer gespreid over de dag plaats (fig.2b).

Tenslotte iets over de reeds genoemde simultaantellingen. Eens in de twee weken wordt op zaterdagen in het hele land in principe geteld van een half uur voor zonsopkomst tot een half uur na zonsondergang. Wanneer we de resultaten van onze simultaantellingen in 1985 bekijken (tabel 1) blijkt dat deze nog zeer onvolledig waren. Er zal daarom vanaf dit komende najaar geprobeerd worden om met name deze simultaantellingen zo volledig mogelijk geteld te krijgen.

Tabel 1. Simultaantellingen in 1985.

Datum	Telperiode	Telling Bloemendaal	% v.d.telperiode
10-8	5.49-21.47	8.45-13.00	27%
24-8	6.11-21.18	7.20-15.00	51%
7-9	6.34-20.47	6.37- 9.07	18%
21-9	6.57-20.14	6.57-13.00	46%
5-10	6.20-18.42	6.20-13.00	54%
19-10	6.44-18.11	6.44-14.15	66%
02-11	7.10-17.43	7.30- 8.30	9%
16-11	7.34-17.21	8.30-11.45	30%
Totaal	10243 uur	38.55 uur	38%

3. Waarnemers.

Zonder tellers geen telling. Ook in 1985 hebben weer een groot aantal leden van de Vogelwerkgroep Haarlem hun belangstelling getoond. Dit varieerde van een éénmalig bezoek tot het meerdere keren per week tellen van de herfsttrek.

De volgende personen hebben in 1985 regelmatig meegedaan aan de herfsttellingen: Sjaak Botman, Fred Cottaar, Frank Dorel, Marjan Salman-v.Dijk, Steve Geelhoed, Hans Groot, Roy de Haas, Henk en Trini Heidweiller, Evert v.Huijssteeden, Kristine en Richard Joosten, Zita en Joop Kottman, Pim de Nobel, Anja Nusse, Nico Slotboom, André Sterk, Johan Stuart, Piet van Vliet en Peter v.d.Weiden.

Voor zover ons bekend hebben de volgende personen ook geteld:

H.Assendelft, T.en F.Bloem, R.Boddaert, C.Braat, J.J.Frieswijk, M.v.Goor, R.de Graaff, C.de Groot, B.v.Gool, hr.Galenkamp, hr.Hoek, hr.Hogendorp, A.E. en M. de Jong, B.de Jong, F.Jansen, J.Kluiters, P.Kok, m.Kolle, R.Kriek, J.v. Laar, E.Maassen, L. Maarsse, H.de Nobel, P.Nuiten, H.Opdam, G.v.d.Peyl, J.v. der Pool, T.Salman, H.J.Sanders, W.& T. Sigma, J.Snoep, hr. Stuart sr, D.Tanger, A.Vaandrager, M.v.Veen, A.Vink, C.Veen, H.Veldhuijsen van Zanten en R.v. Westrienen.

4. Het weer.

4.1 Augustus.

Plensbuien en lage temperaturen, aangevoerd door constant passerende depressies, kenmerkten het begin van deze maand, wat een voortzetting van het weer-type van eind juli was. Hoogtepunt in het begin van deze maand was 4-5 aug., toen een zuidwester over ons land gierde met kracht 8-9 B.

Hierna werd het, dankzij een hogedrukgebied, iets beter en liepen de temperaturen al weer op tot tegen de 20° C. Voordat echter het mooie weer goed doorzette werd dit abrupt verjaagd toen op de 14e wederom een zuidwester noodweer over ons land bracht. Hierna werd het rustiger en met winden voornamelijk uit zuidwest en west, kracht 3-4 B. De temperatuur bleef nog rond de 20° C hangen en we hadden aan het einde van deze maand een paar mooie dagen.

4.2 September.

De eerste decade van deze maand bestond voor een groot deel uit overtrekkende depressies die met westelijke stromingen aangevoerd werden. Het was daarbij vrij koud, somber en vrij nat. Op 1 en 5 september werden langs de kust stormachtige winden uit zuid-west gemeten. Vanaf de 10e kregen de hogedrukgebieden de overhand, hoewel de wind toch hard uit het zuidwesten bleef waaien.

De temperatuur kwam alleen op de 19e nog boven de 20° C en tot het eind van de maand bleef zij op een iets lager niveau hangen, met winden in eerste instantie uit zuidwest en later uit oostelijke richtingen. De 22e ging de boeken in als een dag met veel regen. De laatste dagen van september werden gekenmerkt door prachtig zomerweer met minder wind en soms 's morgens hardnekkige mist.

4.3 Oktober.

Deze maand begon natuurlijk zoals september eindigde en dat duurde nog even voort dankzij de constante aanwezigheid van hogedrukgebieden die zorgden voor temperaturen rond de 20° C en een zuidenwind die soms hard was.

Vanaf de 7e sloeg het weer om met regen en winden uit noordelijke richtingen en later uit zuidelijke richtingen. Na de 20e werd het duidelijk dat we richting winter gingen, met vrij koude oosten-wind. Dit alles kwam doordat een hogedrukcentrum over ons land naar het oosten trok. Hierdoor werden de temperaturen ook lager, rond de 10° C. Oktober eindigde met een aantal grauwe dagen met weinig wind, voornamelijk uit noordelijke richting.

4.4 November.

Deze maand begon met een stel actieve depressies die met een noordwestenwind koude lucht aanvoerden. Terwijl de temperatuur aan het begin van de maand nog rond de 10° C zat daalde hij op de 10e naar ±5 °C, de wind woei toen uit het noordwesten met kracht 8-9 B. Dit was tevens een teken van het naderen van de eerste koudegolf van deze winter. Een hogedrukgebied arriveerde rond de 14e boven Scandinavië en nam daar sterk in waarde toe. Dit veroorzaakte bij ons een ijzige oostelijke stroming met zelfs overdag vorst op de 18e en de 19e. De 3e decade werd het, onder invloed van depressies op de Middellandse Zee, iets minder koud, maar de temperatuur kwam weinig boven nul en het sneeuwde af entoe. De wind woei voornamelijk uit richtingen tussen zuid-en noordwest met kracht 2-3 B. Op de laatste dag van november was het zuiden van ons land alweer in de greep van de zachte lucht, maar dat gold zeker nog niet voor het noorden, waar zelfs nog sneeuw lag en het overdag nog vroom. Al met al een koude novembermaand.

5.1 Resultaten Algemeen.

Het totale aantal vogels dat in de herfst van 1985 op de formulieren werd bijgeschreven bedroeg 209.977, verdeeld over 22.917 vogels tijdens zeetrek-en 187.060 vogels tijdens 'landtrek'tellingen. Wanneer we dit vergelijken met de afgelopen jaren dan is het aantal vrij hoog, maar gezien de vele getelde uren komt het gemiddelde aantal per uur waargenomen vogels niet hoger dan 720, het laagste aantal in vijf jaar tijd (zie tabel 2).

Dit heeft twee oorzaken. Ten eerste werden er minder vogels waargenomen, wat waarschijnlijk kwam door het grote aantal onzichtbaar langsgetrokken Spreeuwen door ongestuwde trek o.i.v. het weer. Ten tweede is er dit jaar veel geteld, waardoor de kans op 'vogelarme' teluren toeneemt.

Tabel 2. Totaal aantal waargenomen vogels en het uurgemiddelde over de periode 1981-1985.

Jaar	aantal totaal	aantal per uur
1981	153.600	1484
1982	176.600	1019
1983	146.100	1260
1984	328.300	1713
1985	209.900	719

De belangrijkste soorten waren wederom Spreeuw, Vink, en Graspieper. In 1985 werden er ook opmerkelijk veel Kokmeeuwen waargenomen. Soorten waarvan meer dan duizend exemplaren werden gezien staan vermeld in tabel 3.

Tabel 3. Aantallen van soorten waarvan er minstens 1000 ex. werden waargenomen Herfst 1985.

Soort	aantal	Soort	aantal
1. Spreeuw	77.363	9. Keep	2392
2. Vink *	44.581	10. Kievit	1882
3. Kokmeeuw	23.425	11. Zw.Zeezend	1785
4. Graspieper	14.151	12. Drieteenmeeuw	1309
5. Kl.Mantel	8.815	13. Gr.Stern	1307
6. Kauw	6.134	14. Kneu	1302
7. N.Dief	5.204	15. Stormmeeuw	1201
8. Veldleeuwerik	3.042	16. Eidereend	1169
		17. Koperwiek	1047

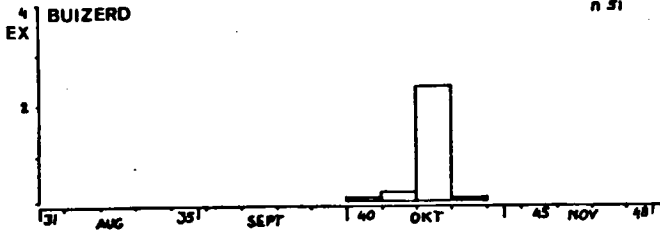
* Dit betreft Vinken en ongedetermineerde Kepen.

5.2 Presentatie van de gegevens.

In bijlage 1 staat een overzicht van een aantal waargenomen soorten. Daarin worden de aantallen per week weergegeven.

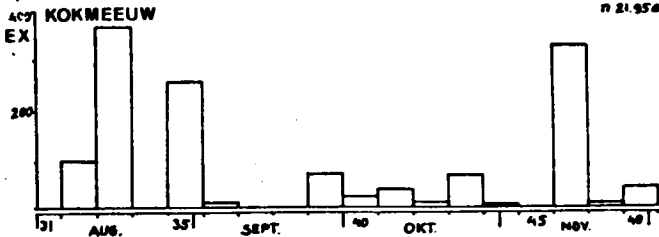
Vijf soorten worden echter uitgebreider behandeld. Het doortrekverloop over het seizoen en de doortrek in de loop van de ochtend worden gegeven. Het doortrekverloop over het seizoen voor de Buizerd en de Kokmeeuw wordt besproken aan de hand van het uurgemiddelde per week (fig.3 en 4).

fig.3

Doortrekverloop in het seizoen, uurgemiddelden

fig.4

Doortrekverloop in het seizoen, uurgemiddelden

Ook voor de Graspieper, Spreeuw en Vink is het uurgemiddelde per week weergegeven, maar voor deze soorten is ter vergelijking tevens een figuur getekend met alleen de gegevens van de ochtendtellingen (half uur voor, tot 2 uur na zonsopkomst). Een figuur aan de hand van de ochtendtellingen (O.T.) heeft het voordeel dat steeds dezelfde periode, op hetzelfde deel van de dag bekeken wordt. Het is nl. bekend, en dat tonen de figuren 5,8,9,12,15 en 16 ook aan, dat elke soort een ander verloop over de dag kan hebben.

Hierdoor zijn 3 teluren 's morgens vroeg op 30 oktober niet vergelijkbaar met 3 uren aan het eind van de ochtend op 1 november.

Met dit in het achterhoofd dienen de figuren bekeken te worden.

5.3 Buizerd.

Van de Buizerd zijn in het najaar 1985 51 exemplaren gezien, een opmerkelijk aantal. Deze 51 stuks kwamen op slechts 6 dagen door. Vooral 19,20 en 21 oktober zijn met 47 ex. en, ongeveer even zoveel Sperwers voor onze begrippen spectaculair te noemen. In fig.3 is d.m.v. het uurgemiddelde per week de doortrek van de Buizerd in oktober weergegeven. De sterke doortrek op 19,20 en 21

oktober was waarschijnlijk het gevolg van de matige oosten wind onder invloed van een hogedruk gebied boven het continent.

Door verdrifting kwam een deel van het grote aantal Buizerds dat normaal meer oostelijk doortrekt nu meer westelijk langs.

Ook blijkt hoe belangrijk en leuk het is om ook midden op de dag te tellen.

De Buizerden verschenen pas in het vierde uur na zonsopgang. Dit wordt verklaard door het feit dat Buizerds gebruik maken van thermiek, welke pas later op de dag ontstaat.

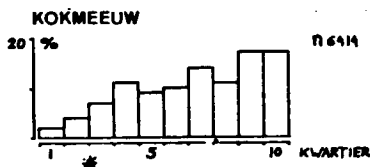
5.4 Kokmeeuw.

Zo gepiekt als de doortrek van de Buizerd was, zo gespreid was de trek van de Kokmeeuw (fig.4). Toch kwamen de ruim 23000 Kokmeeuwen (in 1984 10000 ex. met een uurgemiddelde van 52.3 tegen 75.2 ex. in 1985) voornamelijk in drie periodes langs. Half augustus, oktober en half november geven hoge uurgemiddelden. Dit komt grotendeels overeen met het landelijk beeld (vgl. Camphuysen & van Dijk, 1983). De toppen liggen vergeleken met 1984 zo'n twee weken later in het seizoen.

De vier absolute topdagen (13,15 en 30 augustus en 5 november) vielen alle op dagen met Z.O.-wind; ook dit komt overeen met Camphuysen & van Dijk (1983). Het verloop over de ochtendtelling (10 kwartier) geeft een duidelijk beeld.

De percentages per kwartier van alle tijdens de ochtendtelling waargenomen vogels loopt geleidelijk op. Over het verdere verloop valt misschien in de toekomst iets te zeggen als vaker midden op de dag wordt geteld.

fig.5

Doortrekverloop in percentages over de ochtend (10 kwartier) Het zonnetje geeft de zonsopkomst weer.

5.5 Graspieper.

De doortrek van de Graspieper vertoont het bekende beeld. Van zeer kleine aantallen in augustus zwelt het aantal vanaf half september snel aan om vervolgens eind september, begin oktober zijn top te bereiken. Hierna nemen de aantallen snel af. Zowel fig.6 (uurgemiddelde per week) als fig.7 (aantallen tijdens ochtendtellingen) laten dit zien. In fig.7 is bovendien te zien dat het aantal doortrekkende ex. per ochtendtelling van de ene op de volgende dag zeer kan verschillen. Het verloop in november is onduidelijk door het geringe aantal ochtendtellingen (zie onderste balk fig.7).

Het verloop over de ochtendtelling (fig.8) laat zien dat de aantallen tijdens de eerste drie kwartier oplopen en daarna vrij constant blijven. Voor de Graspieper konden een aantal teldagen samen genomen worden om de trek over de eerste vijf uren van de dag te volgen. De eerste 10 kwartieren van fig.9 wijken iets af van fig.8 hetgeen wordt veroorzaakt doordat fig.9 op minder tellingen is gebaseerd. Duidelijk is wel dat de aantallen in de loop van de dag afnemen, waardoor de Graspieper een ochtendtrekker is te noemen.

fig.6

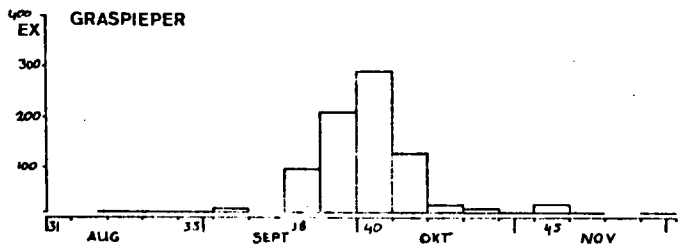

fig.7

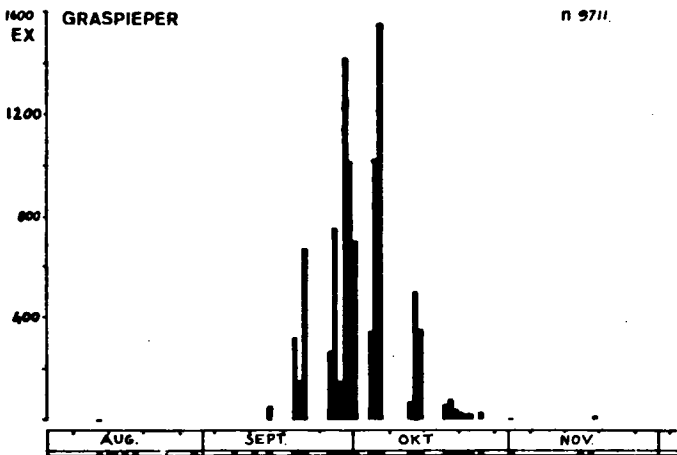

fig.8

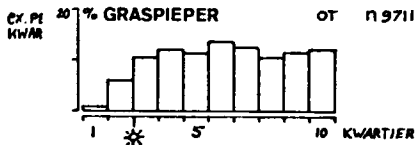
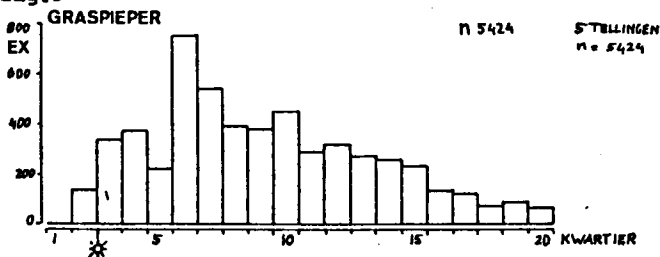

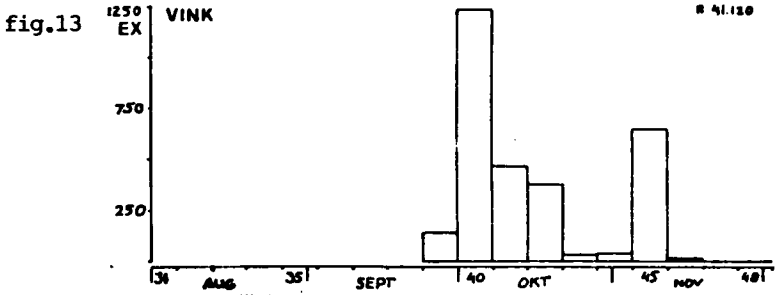
fig.9

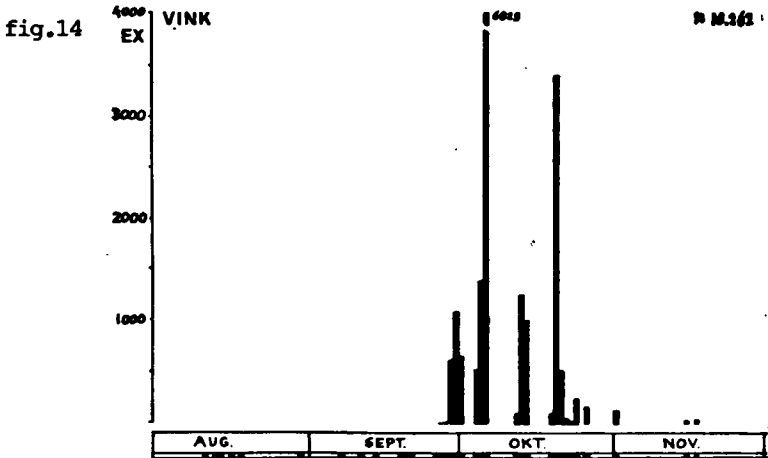
5.7 Vink.

Na de Spreeuw is de Vink vaak de talrijkste najaarstrekker. Ook dit jaar was dat het geval met ruim 44.000 exemplaren.

Net als in 1984 was er in begin oktober weer een topdag, met 19.443 stuks, bijna de helft van het seizoenstotaal! Het doortrekverloop over het seizoen in uurgemiddelden per week (fig.13) laat dan ook een enorme piek zien in de

Doortrekverloop in het seizoen, uurgemiddelden.

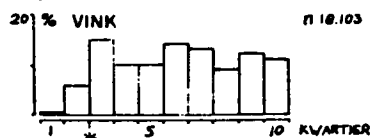
Doortrekverloop in het seizoen, aantallen per ochtendtelling.

eerste week van oktober waarna de aantallen geleidelijk afnemen. Het hoge uurgemiddelde in week 45 wordt veroorzaakt doordat er na een slecht weerperiode waarin de vogels werden opgehouden is geteld. Door het beperkte aantal teluren (1,5 uur) is dit uurgemiddelde vertekend. Deze piek is niet terug te vinden in fig.14 (met de aantallen per ochtendtelling) daar de telling geen volledige ochtendtelling was. Bij de Vink, maar ook bij alle andere soorten, moeten we ons realiseren dat een doortrekverloop sterk afhankelijk is van de mate van stuwung langs de kustlijn. De enorme aantallen op 6 oktober (bij zwakke zuidoosten wind) werden veroorzaakt door het feit dat

de vinken de oversteek naar Engeland niet durfden te maken vanwege de zijwind, ondanks het toch wel goede trekweer.

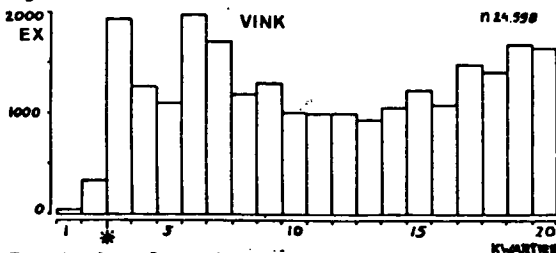
Vergelijken we figuur 14 met fig.7 van de Graspieper dan valt op dat de Vink eenzelfde patroon heeft dat echter één tot twee weken verschoven is. De Vink is een oktober trekker.

Het verloop van de trek tijdens de ochtendtelling (fig.15) geeft een zelfde fig.15

Doortrekverloop in percentages over de ochtend (10 kwartier)

fig.16

Doortrekverloop in absolute aantallen over de ochtend, 4 teldagen zijn verwerkt (20 kwar.)

beeld als van de Graspieper. Tijdens de eerste drie kwartier lopen de aantallen op om daarna min of meer constant te blijven. Wordt echter de trek over 5 uur gevolgd (fig.16) dan is er een duidelijk verschil. Na een afname 1,5 uur na zonsopgang lopen de aantallen 3 uur na zonsopgang weer op. Zo werden op 6 oktober de hoogste kwartier totalen (1600 ex.) pas ver na zonsopgang gehaald. Daarmee is duidelijk sprake van twee toppen in de doortrek in de loop van de dag.

5.8 Tellen in de toekomst.

We hebben ter vergelijking 2 figuren gegeven die het doortrekverloop over het seizoen op verschillende manieren weergeven. Aangezien er bezwaren kunnen kleven aan het weergeven in uurgemiddelden zoals hierboven is beschreven willen we er naar streven in de toekomst zoveel mogelijk ochtendtellingen te doen en aan de hand hiervan het trekverloop schetsen. Dit is waarschijnlijk het meest objectief en het systeem wordt ook binnen de LWVT gebruikt. Onze gegevens kunnen zo beter worden vergeleken met de resultaten van andere telposten.

6. Opmerkelijke soorten en aantallen.

Het trekseizoen begon begin augustus met het voorbijtrekken van een aantal Gierzwaluwen (95). Dat dit langstrekken niet altijd snel hoeft te gaan bleek toen op 5 augustus met Z.Z.W. 8 en regenbuien, 14 exemplaren ondanks fanatieke vleugelbewegingen praktisch niet vooruit kwamen.

Verder trokken er in deze maand veel Kokmeeuwen en erg veel Dwergsterns naar het zuiden. Van deze laatste soort werden in totaal 352 exemplaren gezien, tegen 11 exemplaren in het vorige seizoen.

Iets dergelijks geldt voor de Zwarte Stern; hiervan werden 134 ex. waargenomen tegen 51 ex. in het seizoen ervoor.

Opvallend was dat er aan het eind van deze maand i.t.t. vorig jaar geen enkele Grote Gele Kwikstaart werd waargenomen. In het gehele najaar werden er

26 exemplaren van deze soort gezien. Dit is minder dan vorig jaar (40 ex.). In de tweede helft van september werden er 6 Duinpiepers waargenomen. Dat zijn er enkele meer dan vorig jaar. In dezelfde periode werden ook 4 Geelgorzen waargenomen, een t.o.v. voorgaande jaren, opvallend aantal Zwarte Mezen (29 ex.). Ook in andere delen van het land werden er grote aantallen gezien. Er was dus duidelijk sprake van een invasie dit najaar.

Deze Zwarte Mezen waren soms heel fraai te zien.

Van eind september tot eind oktober werden er 29 IJsgorzen waargenomen. Dit aantal is maar liefst viermaal zo hoog als het jaar daarvoor. Een betere kennis van het geluid van deze soort onder de waarnemers zal hier mede oorzaak van zijn.

Opmerkelijk was de waarneming van een adulte Zwartkopmeeuw op 13 oktober die op grote hoogte boven het duin tussen een aantal Kokmeeuwen naar het zuiden trok. Bovendien werd er op 10 november nog een onvolwassen ex. boven de branding waargenomen.

Op 19 oktober werd er een soort waargenomen die doorgaans vooral in Oost-Nederland gezien wordt: de Europese Kanarie. Diezelfde dag werd er 's middags nog een Havik op de telpost waargenomen.

Eind oktober vond in Nederland een kleine invasie van Notenkrakers plaats. Er werd er één vanaf de duintop Hazewei bij Parnassia gezien op 20 oktober, en op 23 oktober werd er weer een naar het Zuiden vliegend ex. gezien. Tenslotte werd er op 11 november tijdens het zeetrekten een Rosse Franjepoot waargenomen. De vogel kwam aanvliegen en ging voor de Reddingsbrigadepost in het water fourageren.

7. De trek over zee.

In augustus was de zeetrek matig. Er werden wat Jan van Genten, een enkele steltloper en een aantal Zwarte Zeeëenden waargenomen.

Er trok nog wel een flink aantal meeuwen door, vooral veel Kokmeeuwen en Kleine Mantelmeeuwen. Zo trokken er op 29 en 30 augustus resp. 1654 en 4646 Kokmeeuwen langs. Een klein deel van het totaal vloog over zee, het grootste deel vloog over de buitenste duinenrij.

Eind augustus/ begin september werden er veel Kleine Mantelmeeuwen waargenomen, vooral op dagen met harde aanlandige wind. Totaal werden in het hele telseizoen een kleine 9000 exemplaren geteld. Ook deze soort trekt voornamelijk over de buitenste duinenrij.

Toen op 6 en 7 september ons land te maken had met de invloed van een lage drukgebied stormde het met 7 B uit het WNW.

Op de 6e besloten enkele leden van de Vogelwerkgroep om in de namiddag nog even langs de Reddingsbrigade te gaan. Dit bleek geen vergeefse moeite want tussen de enorme golven zagen ze in 1½ uur tijd 54 Noordse Stormvogels langs vliegen. Tweederde zeilde naar het noorden en een derde naar het zuiden.

De dag daarop werd er door in totaal 10 mensen van half zeven tot één uur geteld. In deze periode werden 19 Noordse Stormvogels, 2 Noordse Pijlstormvogels ("pijlen"), 2 Grauwe "pijlen" en 1 Vaal Stormvogeltje waargenomen. Verder werden er o.a. 17 Kleine Jagers en 16 Jan van Genten gezien.

Na dit schitterende begin werd er door de zeetrekters reikhalzend naar volgende depressie uitgekeken. Helaas liet deze nogal op zich wachten; de rest van september en ook oktober waren voor het waarnemen van zeevogels nogal matig. Half september werden er met N.W.-wind nog wel 12 Grauwe "pijlen" waargenomen.

Opmerkelijk was de Grote Jager die op 21 september vlak langs de telpost vloog en 2 vliegende Blauwe Reigers aanviel. De reigers vlogen hierop snel landinwaarts. Diezelfde dag zagen we nog een Wespindief over zee vliegen. De vogel had een opvallend gele washuid.

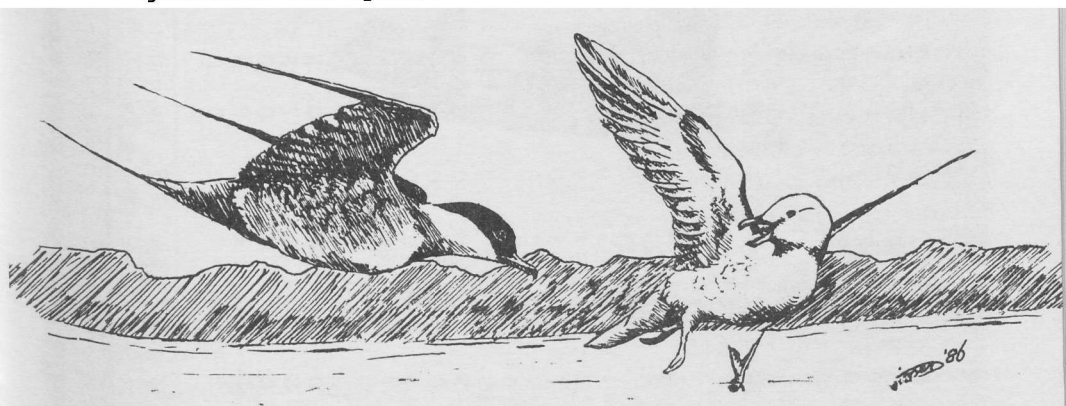
Begin oktober werden nog wel wat Jan van Genten gezien (44) en af en toe een groep Rotganzen.

Op 22 en 23 oktober werden resp. 107 en 70 Jan van Genten waargenomen in een periode van O-wind.

De rust van oktober bleek een stilte voor de storm want in de eerste helft van november werden er weer grote aantallen zeevogels waargenomen.

Het begon op 2 november met o.a. een aantal Kleine Jagers en 1 Kleine Alk. De dag daarna werden er bij W.N.W 5 B grote aantallen Zeekoeten, Alk/Zeekoeten en maar liefst 4 Kleine Alken gezien. Eén exemplaar vloog naar het zuiden tussen 7 Veldleeuweriken. Later werd er op 10 en 11 november nog tweemaal een Kleine Alk waargenomen, zodat er dit najaar totaal 7 zijn gezien.

Van 6 t/m 11 november stormde het steeds. In deze periode werden 10 Noordse Stormvogels, 8 Grauwe "Pijlen" en 2 Vale Stormvogeltjes waargenomen. Daarnaast werden er erg veel jagers gezien o.a. 54 Kleine Jagers en maar liefst 137 Middelste Jagers. Deze laatste vlogen voornamelijk naar het noorden en werden ook op andere posten (o.a. Hondsbosse Zeewering) opgemerkt. Ze kwamen vaak heel dichtbij zodat bij een aantal volwassen exemplaren de middelste (gedraaide) staartpenen fraai te zien waren. Op 10 november kwam er

bovendien, nadat we enkele fraaie Middelste Jagers gezien hadden, een Grauwe Pijlstormvogel pal achter de branding langszeilen.

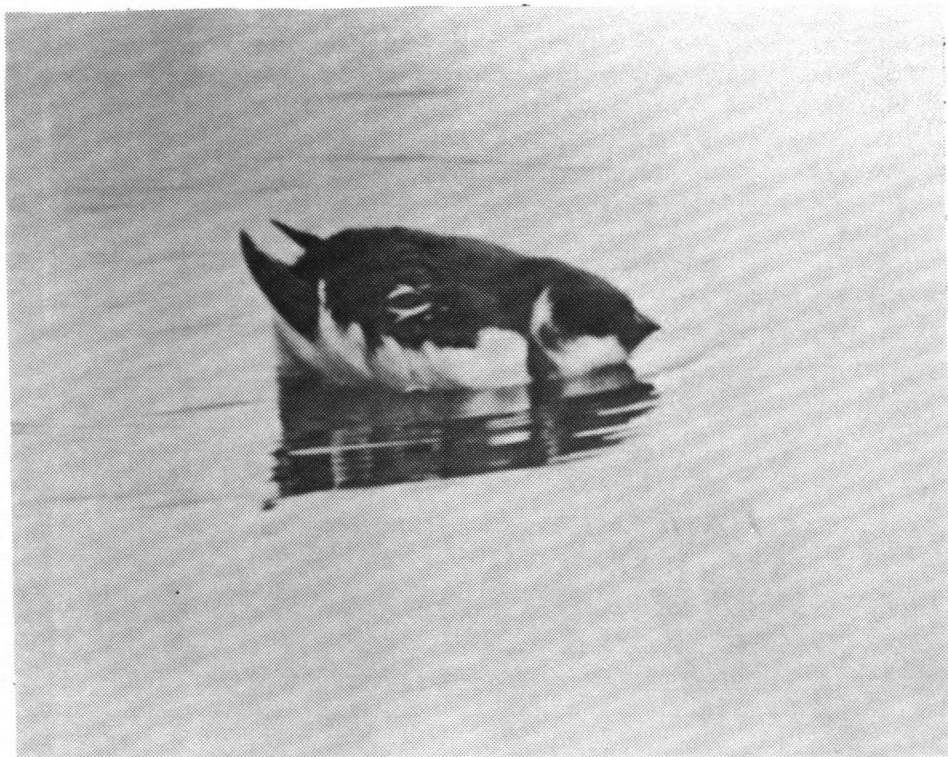
Tenslotte werden er in dit stormachtige weer veel Drieteenmeeuwen boven zee gezien. In de gehele telperiode werd deze soort 1309 maal waargenomen.

De rest van november was de zeetrek erg matig.

Literatuur.

- Bloem F. en Bloem-Margadant T. 1985. Enige aspecten uit 30 jaar vogeltrek-
waarnemen van de Vogelwerkgroep Haarlem. De Graspieper 5:83-102.
- Camphuysen C.J. & van Dijk J. 1983. Zee-en kustvogels langs de Nederlandse kust
1974-79. Limosa 56:81-230.
- Cottaar F., van Huijssteeden E. en Stuart J.J. 1983. Najaarstrek langs de
kust van Zuid-Kennemerland in 1982. Vogelwerkgroep Haarlem.
- Cottaar F. en van Huijssteeden E. 1984. Najaarstrek langs de kust van Zuid-
Kennemerland in 1983. Fitis 20:1-9 en 50-59.
- Cottaar F. Dorel F. van Huijssteeden E. Stuart J.J. 1985. Najaarstrek bij
Bloemendaal aan Zee in 1984. Gest, Rapport Haarlem.

Fred Cottaar, Frank Dorel, Evert van Huijssteeden, Pim de Nobel en Johan
Stuart. p/a Rijkstraatweg 333, 2025 DA Haarlem.

KLEINE ALK

Foto : F. DOREL

Teluren	104	134	184	7	214	154	164	254	184	224	224	204	144	234	124	124	144	34		
Week	1-6	13-19	19/8	26/8	2/9	9/9	10-16/9	17-23/9	24-30/9	7/10	14/10	21/10	28/10	4/11	11/11	18/11	25/11	2/12	26-	
5/8	12/8	19/8	26/8	2/9	9/9	16/9	23/9	30/9	7/10	14/10	21/10	28/10	4/11	11/11	18/11	25/11	2/12	Totaal		
Soort																				
Veldleeuwrik	0	0	0	0	0	0	0	0	35	120	450	1065	1298	264	2	16	0	0	0	3042
Boerenwaluw	0	0	17	0	11	0	13	262	36	31	50	47	0	1	0	0	0	0	0	478
Duinpieper	0	0	0	0	1	0	0	3	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6
Boompieper	0	0	0	0	0	0	1	7	34	9	5	0	0	0	0	0	0	0	0	57
Graspieper	1	0	3	4	5	0	66	1595	5127	5374	1465	301	146	11	24	20	6	3	0	14151
Gele Kwikst.	0	0	33	0	129	0	11	95	4	8	0	1	0	0	0	0	0	0	0	281
Witte Kw.st.	0	0	3	0	3	0	13	55	178	156	41	61	28	0	4	0	0	0	0	542
Gr.G.Kwikst.	0	0	0	0	0	0	9	14	3	15	2	4	2	0	0	0	0	0	0	26
Heggenus	0	0	7	0	0	2	9	14	15	9	3	9	0	0	0	1	0	0	0	69
Marel	0	0	0	0	0	0	0	13	7	2	3	7	0	1	0	1	1	1	1	35
Kramsvogel	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	44	199	14	32	52	226	0	7	0	577
Zanglijster	0	0	0	0	0	0	1	57	31	133	26	9	1	0	0	0	0	0	0	258
Koperwiek	0	0	0	0	0	0	0	158	6	350	333	124	16	0	54	1	5	0	0	1047
Pimpelmees	0	0	0	0	0	0	0	4	55	33	12	15	12	3	0	0	0	0	0	134
Koolmees	0	0	0	0	0	0	1	11	52	26	47	146	54	2	1	3	0	0	0	343
Kauw	0	0	0	0	0	0	0	17	14	1050	4496	496	53	3	0	5	0	0	0	6134
Roek	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	22	12	111	3	18	0	0	0	171
Spreeuw	16	96	193	0	1	0	291	2006	4764	12954	1572	7470	8854	8374	3917	16158	210	486	0	77363
Ringmus	0	0	0	0	0	0	0	17	106	76	72	11	0	19	7	0	0	0	0	308
Vink/Keep	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3380	4317	0	0	0	0	0	0	0	7697
Vink	0	0	0	0	1	0	0	0	3467	22848	5345	3379	617	183	959	67	6	12	0	36884
Keep	0	0	0	0	0	0	0	0	192	43	1779	313	30	8	24	3	0	0	0	2392
Goenling	0	5	0	2	0	0	0	47	31	17	16	57	18	22	0	1	0	1	0	217
Putter	0	0	0	0	0	0	0	3	1	38	62	8	3	2	1	0	0	0	0	118
Sijs	0	0	0	0	0	0	0	25	122	83	48	184	135	19	5	0	0	0	0	621
Kneu	0	9	14	2	1	0	0	104	543	389	90	111	35	2	2	0	0	0	0	1302
IJsgors	0	0	0	0	0	0	0	0	6	2	6	4	9	1	0	0	0	1	0	29
Rietgors	0	0	0	0	0	0	1	3	45	47	15	9	14	0	1	1	0	0	0	136